

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

עין משפט גזר מצוה

קצו א מיי פ"ד מהל' עבדים
ה"ל:
קצו ב מיי שם הל' 1:
קצו ג מיי שם פ"ג הלכה
ד:
קצו ד מיי שם פ"ק
הלכה ט:
ה מיי שם פ"א הלכה ט:
ו מיי שם פ"ק ד הלכה
ז:
ז מיי שם פ"ק ד הלכה
ח (ב):

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשם ר' יוחנן הוציא
האשה מן הכותש (ב) רש"י ד"ה אלף
מה ש"ס ומכאן לל' שם
שמות מנה ואם נמרה:
(ג) ד"ה לא הריגו וכו' לפי
שמוכר וכו' לא גמ' לל' לל'
ומינה את שמונו ומתק:
(ד) הוציא ד"ה כל ל' קודם
ד"ה אפק:

מוסף רש"י

אין מוכרה לקרובים. אין
מוכרה האל לבנו לקרובים
שהיא אסורה עליהם ליעד.
דכתיב אשר לו יעדה ועיני
היא. וכן דכתיב שאין להם
קדושין כל דכתיב לאהיה
לייעוד (לקדוש מה). אם בגפו
יבא. שלא היה שני אשה
שמכרה אל גמלוהו ולשון
כתיבו שלא לא אלה כמות
הוא ייעוד נתן לבנות כדק
נדר: ויחזיק בה כד יד יד
אשה ובנים רבו מוסר לו
שפחה כבועיה. בעל כחו
אל עבד. דגזירת הכתוב היא.
דכתיב אל בעל אשה הוא.
וכתיב כתיב אל אשתו הוא.
אשה וגו' (מחזיקה לו). שיהיו לו
ולדות ממנה ועליו יבא. שאין
מחזיקין לו אלא ממנה.
שכאל לפדות עמו מתק
מה ששם שמשע שמכר ועד
שנת היוגלו ומשכח כמה מגיע
מחזיקו מנה לכל שנה ושנה ואם
עברו ששים לו של שנים יבנה
לל לדיונו לפי חשבון המגיע
לל שנה. דכתיב כתיב שכי
יהיה עמו (דברים לו). כפי
שנינו. משמע לפי שנים שעמד
בהן. ולומר לפי מה שהאשה עשה
באותה שנה (שם). אין לי
אילא עבד המוכר לעובר
בכובדים. דהאי קרא לעובר
לעושים כתיב. דכתיב וכו'
שכיב יד גר ותושב וכו' (שם).
ת"ל שכיר עבד. כתיב מוכר
כימי שכיר יהיה עמו ומכיו
גמולו לשראל ל' משע שכר
שכיר עבד וגו' (שם). הריני
בכין עובד. כשקרי שבריה.
ויש תלמידי דעמו לולא.
אלה הריני כלן בפומביה
מוקל להשיב דבר לשאל בעתק
ובמחשבתו כפי עושי שהיה
חוקי ודושי בשוקי עבדים
ופוסה מה. ובעיני דרובינו כמ
ברבא. הכי משכח נמקומו
שלי דרשן וקרי כן עושי
שהיה משכח בשוק עבדים
דמחשבה נבדוהו כפרק שביעי
(גמ'). כן עושי אומר כל חממי
ישראל לפני בקליפת השוס
(דברים לו). מוכר הני קראי.
דכתיב עבד קריב.
שגזייר (שם). מדרבי יוסי
ברי' הניבא. ונולי לא לא
ליד כן חללא מפני שהיה רשע
ועשה חמורה פירות שביעית
(שם). אפקה פירות שביעית.
המור פירות שביעית. והכי
קרי ליה אפק. שאין זו עיקר
מחשבה על איסור שביעית
(שם). מדי דלא הו עיקר
האיסור תלי בו קרי אפק וכו'
כנו אפק הפולה מדרב הנהשת
נמחשת (שם). לכושי

שאינו יוצא בראשי אברים בעבד. לסי' דלא גרע מעבד כעני
שאינו יוצא בשש ויוכלו) ובגרעון כסף ועובד את הבת
ואפילו הכי יוצא בראשי אברים:
אפקה של שביעית. פירוט
איסור קל שבה דעיקר איסור שביעית
אינו אלא בעצדות קרקע כגון חרישה
חרישה אבל משא ומתן אינו אלא
עשה בעלמא ללאכלה ולא אפלה
ומסנדה שבה לו עונש זה על משא
ומתן מדה כנגד מדה:

הא קמ"ל ציובין איניש ברתיה.
אף על גב שמפדין אותה בעל
כרחיב (ב). מכל מקום צדית קשה יותר:
לעקר זה עבודת עובדים כובדים.
שסופה דליעקרי:
ד"ו שייך לע"ב

עבד ד' ופשו צ"ה תרתי נתיב
צ"ה תרתי כפי שניו. פירש
בקוטרם לא קרי קרא לא אפשה שמי
ולא בעצדות וקשה קרא לא אפשה שמי
קרא בלישניה לכתוב ארי וארי מנפי
מקנתו או כפי שניו ואומר ה"ר כדון
דה"פ אם עוד דמות בשנים לעבד תרתי
ופשו ליה ארבע לימידי ליה ארבע מכסף
מקנתו צין הכסף וצין השבח משום
שהוא סמוך לזמן כניסה טפי מומין יליא
ואם מעט שאר בשנים לעבד ארבע
ופש תרתי נתיב ליה כפי שניו שהוא
זה עמה והוא סמוך לזמן יליא
צין הכסף וצין השבח:

(ה) כל הקונה עבד עברי בקונה
אדון לעצמו. וקשה מלמי
דרון די לו להיות כאלונו ויש לומר
דליאם ציוסלמי (ד). דפעמים אין לו
אלא כר אחת אם שוכב עליו בעצמו
אינו מקיים כי טוב לו עמך ואם אינו
שוכב עליו וגם אינו מוסרו לעבדו
זו מדת סדוס (ב). נמלא אדון לעבדו
למסור לעבדו והיינו אדון לעצמו:
גאולתו

ידו על התחונה נמכר לישראל מגלן ת"ל שכיר שכיר לגזירה שוה אמר אביי
הריני כבן עוזאי בשוקי טבריא א"ל הוא מרבנן לאביי מכדי הני קראי איכא
למידרשינהו לקולא ואיכא למידרשינהו לחומרא מאי חזית דררשינהו לקולא
נידרשינהו לחומרא לא סלקא דעתך מדאקיל רחמנא לגביה (ד) דתניא (ב) כי טוב
לו עמך העמך כמאכל ועמך כמשתה שלא תהא אתה אוכל פת נקיה
והוא אוכל פת קיבר אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש אתה ישן
על גבי מוכים והוא ישן על גבי התבן מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי בקונה
אדון לעצמו ואימא הני מילי לענין אכילה ושתייה כי היכי דלא ליצטער ליה הא
לענין פדיון נחמיר עליה מדרבי יוסי ברי' הנינא (ג) דתניא רבי יוסי ברכי הנינא
אומר בא וראה כמה קשה אפקה של שביעית אדם נושא ונותן בפירות
שביעית לסוף מוכר את משתלמי שנאמר (ב) בשנת היובל (ב) תשובו
איש אל אחוזתו וסמוך ליה וכו' תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך
דבר הנקנה מיד (ג) ליד לא הרגיש לסוף מוכר את שדותיו שנאמר (ב) כי
ימוך אחיך ומכר מאחוזתו לא באת לידו עד שמוכר את ביתו שנאמר
(ב) כי ימוכר בית מושב עיר חומה מאי שנא התם דאמר לא הרגיש
ומאי שנא הכא דאמר לא באת לידו כדרב הונא (ג) דאמר רב הונא כיון
שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו הותרה לו סלקא דעתך אלא
נעשית לו כחיתור ולא באת לידו עד שמוכר את בתו שנאמר (ב) וכו' ימוכר
איש את בתו לאמה ואע"ג דבתו לא כתיבא אהיה ענינא הא קמ"ל רבי יוחנן
איניש ברתיה ולא ניוף בריביתא מאי טעמא ברתיה מגרעא ונפיק אה מוספא
ואזלא לא באת לידו עד שלוה ברביתא שנא (ב) וכו' ימוך אחיך ומטה ידו עמך
וסמוך ליה אל תקח מאתו וגו' ילא באת לידו עד שמוכר את עצמו שנאמר
(ב) וכו' ימוך אחיך ונמכר לך (ב) לאל לך אלא לגר שנאמר (ב) לגר לא לגר צדק אלא
לגר תושב שנאמר גר תושב (ב) משפחת גר זה עובד כוכבים כשהוא אומר לעקר
זה

זה
הכל נסקר סמיכת
כנו אפק הפולה מדרב הנהשת
נמחשת (שם). לכושי

לקרובים. אע"ג שאין כפן יעוד שאין קדושין מופסין בה: ורבי
מאיר. דרריש להאי לאמה כפוסק ע"מ שלא ליעיד: כדכנן. לעיל
בשמעתין דקמין אין מוכרה לקרובים: אין מוכרה לאביו. שאסורה
לו משום נתיב נתיב: ולא לבנו. דהויא ליה אחוזתו ואין קדושין מופסין

בחיבי כריתות כדלוקמן (דף טו:):
היכא דאיכא לך יעוד. כשמוכרה
לאביו ויש לו בן ליעדה לבנו דהויא
ליה בת אחיו אבל כשמוכרה לבנו אין
כפן לך יעוד לא לו ולא לבנו דהויא
ליה אחות אביו: בגופו ילא. לקמיה
מפרש: יחידי ילא. לקמיה מפרש:
הוה אמנא. לא תלא בראשי אברים
כעבד שואל ואין נוטל כלום אבל זו
תלא ומטול דמי עינה קמ"ל קרא
יתירא דאין דין יליאה בחרטון אברים
כלל: יחידי נכנס. דכתיב אליעזר נמי
משמע ליה נכנס לשון בגופו ומפרש
ליה לומר שאם לא בגופו יחידי ילא
יתירא דאמר נה. עג כרחו: שאין
מחשבוין לו. כשבא לגר ולפדות את
עצמו: אלא מנה. כמה מגיע ממנה
לכל שנה של שש שנים שמות מנה וכמה
מגרד לכל שנה (ב) ואם נותרה שנה
נותן לו שמות מנה ולא אמרינן הרי
השנים שנתיקרה הפעולה או החליף
כח ועומד על מאחזים ממנה מאחזים
לפעולת שש שנים ויתן לו שלש מנה:

מכסף מקנתו. משעת מקנתו ישיב
גאולתו: הכסף. נתקלקל: שאין מחשבוין
לו. אם השנים שעלו לעבד אלא
במנה אפילו נמכר במנה ולקמיה יליף
מאי חזית דרריש להו לקולא (א) וידו של
עובד כוכבים על התחונה כדלוקמן:
אמר אביי הריני כבן עוזאי. כי הוה
דריחא דעמיה הו רגיל למימר הכי
הריני פתוח ומתן להשיב לשואלי דבר
מורה כבן עוזאי שהיה דר בעצדיאל
סלי חרפי ורשקן ואמר (ב) כדתיבא
זה חממי ישראל לפני בקליפת השוס
מוך מן הקלח הזה: נדרשינהו
לחומרא. להחמיר על העבד השבח
יתן כפי שניו הכסף ישיב לפי כסף
מקנתו: מדרבי יוסי ברכי מינא.
שלא בא ליד שביעית: אפקה שיה
שדוד על השביעית: אפקה
שביעית. איסור הקל שבה העושה
חמורה בפירותיה דהוה ליה לאו הבא
מכלל עשה לאכלה (ויקרא כה) ולא
למחורה (ב): בשנת היובל הוא. וכו'
תמכרו בו תמכרו ותקנו מה
שאסתי לכה זו סוף למכור ממכריך
וכל כלי ביתך: לא הרגיש. לא שם
לבו לפורענות הבא עליו לחזור בו
מעבירה שנידו. גבי לא הרגיש גרטינן
לסוף שמוכר (ב) אם שדוסי ונדי
לא באת לידו ככולהו גרסי' במוספתא (א)
עד שמוכר והכי משמע לא תבא נידו
הרהור תשובה עד שאל לכל אלו:

מ"ש דקמין לל הרגיש (א). דמשמע
אם לא הרגיש סופו לבא לכך וככולהו
תנא לא באת לידו עד שמוכר
דמשמע דפשיטא ליה לתנא דדרכו
כך דלא תנא לידו שישב בתשובה
עד שיקבל עוה פורענות: אע"ג
דכסו כהני ענינא לא כתיבא.
לדרוש בה סמיכת פרשה מכל מקום
הואיל ופרשת רבית סמוכה לפרשת
ממכר בית אן סקדי שכר מכר את
פרשיות הוא דורשו וכוין זו קשה משפטיה: שנאמר לגר. פרשה אחרת היא הסמוכה לגמול לך וכו' ומשע עמך וגו':

תורה אור השלם

- אם בנפג נבא בנפג יצא
כא בעל אשה: דהוא כפופ יצא
אשתו עמה. שיהיה כג
וכי ימכר אשה את
בתו לאקמה לא תוצא בצאת
העבדים. שבות כ"א
לפון עיר רבות בשנים
שאת יעבר אחריו ממקף
מקנתו: ויקרא כה נא
עד שנת נשאר בשנים
גד ונתן דודל וחושב לו
כפי שניו וישב את נאולתו.
ויקרא כה נב
ויקרא כי יאמר אליך
איש אצא מעמך בן אחרך
ואת ביתך בן טוב לו עמך:
דברים כה טו
בשנת היובל הוצא חוקי שבו
איש אל אחוזתו: ויקרא כה יג
ז. וכו' ימוך אחיך ועבר
מאחוזתו וקב גאולו הקריב
אליו וקאל את ממכר אחיך
ויקרא כה נב
ואיש כי ימכר בית מושב
עיר חומה ויקרא אלתו עד
חם שנת ממכרו: ימים חמשה
גאלתו: ויקרא כה טז
וכי ימוך אחיך ומטה ידו
עמך והחזיק בו גר ותושב
ידו עמך: ויקרא כה לה
ומכר לך בן אחרך עמך
וגמכר לך לא תעבד בו
עבד עבד: ויקרא כה לט
וכי תשיג יד גר ותושב
עמך וקרי אחיך עמו ונמכר
לגר תושב עמך או לעקר
משפחת גר: ויקרא כה מז

מוסף תוספות

א. כנ"א. וא"ח ומגלו דעל ידי
סחורה בלבד קלקוליה אלו
שפירש שם באיש עליו
דילמא ע"י חריש הוריעה
דוקא הם באים וי"ל דהיינו
פירות מדרה ע"י שמוכר
מדה שביעית הוה עובר אה
אשר לו חסם ערכין ל:
משום חס משפחה. חס'
הרא"ש. ג. כנ"א. לפי שסיפון
של ע"כ ליעקר דרוש הכי.
חסם ערכין ל. ד ולהכי אחי
יתורא וקרא אחר הסמוך
אוליין. חס' ערכין ל: ע"ש

לשון מן העבירה (שם). לא באת לידו. משמע שלא יעלה על לבו שיאסר שום עבירה (שם). ויזכיר איניש ברתיה ולא ניוף בריביתא. דרביעית מהי כהאי ענינה. דכתיב אל תקח מלחמו מן זרוביתו וגו' והא ודאי מקמי כתיב נכר ונכר לבניהם ודכתיב
יחיא ליה (שם). ברתיה מגרעא ונפקא. שבת מוכרה כתיב איה ששה שפחה אלא עד שיעשו ימי נעוריה. ואם לא לפומה מתוך כך מחשב דרביעית ששכרה מהי גמול לכל שנה שהיה ראה ליה ביד האדון. ופי' אהו חשבון המגיע לכל שנה מנהכ לו האדון
לכל שנה ושנה ששמשו. דכתיב (לעיל יד) והפדה מלמד שמגרעת פדיונה ויחיה (שם). לגר תושב. שקבל עליו שלא לעבד עובדים כוכבים ואוכל נבילות (ב"מ טא.)

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

כא.

עין משפט נר מצוה

רי"א א מ"י פ"ב מהל'
שמיטה הלכה ב:
רי"ב ב מ"י פ"א
הלכה יח:
רי"ג ג מ"י פ"ב פ"ק י'
הלכה ב:
רי"ד ד מ"י פ"ק פ"א
הלכה יח:
רי"ה ה מ"י פ"ק ב מהל'
עבדים הל' ז:

(א) [למן סמ: וסס נמנן].
(ב) ערכין לל, (ג) וכת"י
(ד) תאמר תקדש שיפה
כחו לנאול מידן, (ד) לעיל
ה: [למן פת]. תרבות לה:
ימות עו. מ"ר מ. כ"מ ד.
פ: עבדיון מן. וזכיה ה.
יח. עו. חולין קרד. וביקו י.
[פת]. חסד ד: מנחם י.
ס: [ככת"י טספ: ולא
רלו זה כרמי זה].
(ו) [ככת"י גאולתו]. (ז) מ"י
פרשה בהר פ"ק ד, (ח) ב"ק
קט. עבדיון סמ:
(ט) פסקתה פרשה בהר
מ"י פרשה בהר פ"ק מ.
(י) [ככת"י טספ: בהו].
(יא) ב"ק ק"י: (ל) [לעיל טו:].
(כ) [לעיל טז, ע"ש].
(ט) [כדפוס: כמנחם].
(ס) [לעיל הלא. רש"ש].
(ט) [לעיל טז, ט] [נלעיל
לעיל].

הא רבנן. דלא יהי טעמא לקרא ואמרי דהורע כמו כהדא מילתא
הורע נמי כמילתא אחרינתא דר מיהכא דגלי ביה קרא וצבתי ערי
חומה גמרינן גאולה גאולה משדה אחסה והא דקא אמרנא דבית
צביר חומה ליה וגואל כו' לר"ש קאמינא דיהיב טעמא לקרא: פני
וגואל כו': איכא למיפריך. שדה מתנימין
דלצרכה קרא למקדיש שיפה ויגאל
משום דהא אחיה ליה מדינא של מוכר
בית צביר חומה שאין ליה וגואל:
מה למוכר בית צביר חומה שכן
הורע כמו לנאול לעולם. משנה
בראשונה ואלין: האמר במקדיש שיפה
כחו לנאול לעולם. לעולמו של יוצל אם
לא מוכרה הגזבר דאין מתחלקת
לכהניס עד היובל: מוכר שדה אחוזה
יוכיח כו' לעולם. עד היובל וציוכל חזרי
בנל פדיון: אף אני אביא מקדיש.
לפיכך הולך אף גאל יגאל לומר
שדה וגואל: כנס שניה. דמוכר
שדה אחוזה אין המוכר יכול לנאול
עד שתבוא שנה שלישית ומוכר בית
צביר חומה אינו גואל אלא כראשונה:
נמלא שאין זה חוה גואלין בשניה:
ועד עברי וכו'. כדאמר לעיל (דף כ:)
וגאל כולו ולא לחציו ואין ליה וגואל
דכא או השגה כתיב (ויקרא כה): נגאל
בקרוכים. על כרחו של לוקח
כדאשכחן בשדה אחוזה (סס) ונל
גואלו הקרוב אליו וגו': אף האי נמי
אין נגאל לחציו. לרבנן קציע
ליה דאמרי לעיל אין נגאל לחציו
וימא דנמי לכהניס גמר דנגאל בקרוכים:
וגואל כתיב כי קרוב גאולתו בשדה
אחוזה למעט לחציו הוא דכתיב
שנאמר (סס) ומלא כדי גאולתו כדי
כולו ולא כדי חציו מילתא כי חזר כנס
ג"ש למגמר ס' אהדא מילתא הוא דכתיב
ולא למיגמר גאולת קרוכים דלא לגבי
גאולתו כתיבי: ככל גאולה סמנו.
ובכל ארץ אחוזתכם גאולה מתנו לארץ
קרא ימירא הוא ולא פירש למאי אמר:
לרבות כתיב ועד עברי. שיהו נגאלין
לקרוכים: כתי החלרים. עירות שאין
מוקפות חומה מיומות יושע: על שדה
הארץ יתש. הרי הן כשדה אחוזה:
לקובעו חובה. על הקרוכים: וכי יש לך
אדם בישראל. מנטולי חלק בארץ שאין
לו גואלין מורע יעקב צדור אחד מכל
ישראל קיים הוא קרוב ל: אלא יש
לו. גואלין אבל אין הגואל רוצה ליקח
ולימך הכתוב שהרשות ביד הקרוב:
חובה. והאי כי לא יהיה לו גואל דריש
בשאי אפשר ביד הראוי לירשו ליגאל
ואין הגאולה מוטלת אלא על הקרוב
מן הכל: מאי ככל. נכתוב גאולה
מתנו לארץ: מה ט"ל. בעד עברי
הנמכר לעובד כוכבים: לרבות כל
הגאולות. העומדות ליגאל שיהא נגאל
כסדר הוה. קס"ד שיהו נגאלין לקרוכים
כל ללמדנו: ועד עברי. הנמכר לישראל
דלא כתיב ביה גאולת קרוכים: לקרוב
קרוב קודם. דגבי שדה אחוזה כתיב ונל
גואלו הקרוב אליו ולא פ"ה הקרוב קרוב
קודם כי הכל דפריש דודו כרישא ואם
אין לו דוד בן דודו ואי לא מנאמר בשור:
מי שאינו נגאל כאלה נגאל כשם.
אלמא ס"ל דאין נגאל בקרוכים:
יגאלנו. כתיב כנמכר לעובד כוכבים
גבי קרוכים ומשמע מיעוט:
ההוא

הך ברייתא דקאמר דאינו ליה וגואל וגואל לחציו מיירי אם לא נכתב
אם גאל יגאל דה"נ קאמר לעיל שיכול י"ל דמשמע ליה כל שיעת
הברייתא אף לפי האמת לכתב דכתיב נמי אם גאל יגאל דאי לא הכי
אמאי נקט כל שיטה זו שאינה קיימת הוה מצי למינקט ק"ו מע"ע מה
ע"ע שיפה כחו שיואל ציוכל אפי"ה
אינו ליה וגואל וגואל לחציו כדכסמנן
מקדיש שהורע כמו ט"א אם הגיע יובל
אינה נגאלת ומתחלקת לכהניס אינו
דין שאין ליה וגואל וגואל לחציו ועל
ק"ו זה ליכא למיפריך מידי אלא
פשיטא דהאי יוכיח מיירי אף לפי
האמת כתר דכתיב אם גאל יגאל וא"ת
מ"מ אמאי לא נקט האי ק"ו מע"ע
כיון דליכא למיפריך מידי עילוייה וי"ל
דשדה משדה עדיפא ליה למיפריך:
משום דאיכא מ"מ ע"ע הנמכר
לעובד כוכבים יוכיח.
וא"ת ולמה לי ומלא כדי גאולתו דכתיב
בשדה אחוזה למימר שאינו גואל
לחציו מ"מ ליה נקטו מע"ע ומה
ע"ע הנמכר לעובד כוכבים שיפה
כחו ליגאל מיד ואפי"ה אינו ליה וגואל
וגואל לחציו כדכסמנן מוכר שדה
אחוזה שהורע כמו ליגאל מיד כדכתיב
במספר שני תבואות (ויקרא כה) ט"א
דין שאין ליה וגואל וגואל לחציו וי"ל
דלכרבה אית לן למימר איכא ומה
מקדיש שהורע כמו ליתקן לכהניס
ציוכל ואפי"ה ליה וגואל וגואל לחציו
מוכר שיפה כמו שחזרת נעלים ציוכל
אינו דין שלהו וגואל וגואל לחציו
וכ"ת מה למקדיש שיפה כמו ליגאל
מיד תאמר כנמכר שהורע כמו ליגאל
מיד מ"מ כתי החלרים שיפה כחו
ליגאל מיד מ"מ למימר מהאי ק"ו
ולהיות ליה וגואל וגואל לחציו ומאחר
דחזינו צבתי החלרים שדה אחוזה נמי
מפקי ליה להאי דינא דמרוייה צד
פרש' כתיבי על שדה הארץ יתש ולהכי
איצטרך ומלא כדי גאולתו דכתיב
כמוכר שדה אחוזה לומר שאינו ליה
וגואל וגואל לחציו דס"ד למילף
ממקדיש כדפרישית ומשמעא ילפינן
נמי כתי החלרים מיניה שאין ליה
וגואל וגואל לחציו:

הא רבנן הא ר"ש ט"ני הדא ליה וגואל
וגואל לחציו ותניא אידך אין ליה וגואל
וגואל לחציו ל"ק הא רבנן הא ר"ש (ס"י)
חרש חבש זמן) א"ל רב אחא בריה דרבא
לרב אשי איכא למיפריך מה למוכר בית בבתי
ערי חומה שכן הורע כחו ליגאל לעולם תאמר
במקדיש שיפה כחו ליגאל לעולם א"ל רב
אחא סבא לרב אשי משום דאיכא למימר
ניהדר דינא תיתי במה הצד מוכר שדה
אחוזה יוכיח שיפה כחו ליגאל לעולם ואין
ליה וגואל וגואל לחציו מה למוכר שדה
אחוזה שכן הורע כחו ליגאל מיד מוכר
בית בבתי ערי חומה יוכיח ויחזור הדין לא
ראי זה כראי וזה הצד השווה שבהן שנגאלין
ואין ליה וגואל וגואל לחציו אף אני אביא
מקדיש שנגאל ואין ליה וגואל וגואל לחציו
א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא איכא
למיפריך מה להצד השווה שבהן שכן הורע
כחו ליגאל בשנה שניה תאמר במקדיש
שיפה כחו ליגאל בשנה שניה א"ל רבינא
משום דאיכא למימר עבר עברי הנמכר
לעובד כוכבים יוכיח שיפה כחו ליגאל בשנה
שניה ואין ליה וגואל וגואל לחציו בעא
מיניה רב הונא ברי חיינא מרב ששת
המוכר בית בבתי ערי חומה נגאל לקרוכים
או אין נגאל לקרוכים גאולתו גאולתו משדה
אחוזה גמר מה שדה אחוזה אינה נגאלת
לחציו ונגאלת לקרוכים אף האי נמי אין
נגאל לחציו ונגאל לקרוכים או דילמא כי
כתיבא גאולה בחציו הוא דכתיב בקרוכים
לא כתיב א"ל יאינו נגאל איתביה יבכל
גאולה תתנו לרבות בתים ועבר עברי מאי
לאו בתי ערי חומה לא בתי חצרים בתי
חצרים כהדיא כתיב בהו על שדה הארץ
יחשב ההוא לקובעו חובה ואליבא דרבי
אליעזר דתניא וגואל את ממכר אחיו רשות
אתה אומר רשות או אינו אלא חובה ת"ל
ואיש כי לא יהיה לו גואל וכו' יש אדם
בישראל שאין לו גואלים אלא זה שיש לו
ואינו רוצה ליקח שהרשות בידו דרבי רבי
יהושע ר"א אומר וגואל את ממכר אחיו חובה
אתה אומר חובה או אינו אלא רשות ת"ל
בכל גאולה תתנו הכתוב קבעו חובה אמרי

מוסף רש"י

בתי חצרים חזרנו
פלוני עירובי פתוחות
מלן חומה ויורא כה
אדם וכו' יש לך
אדם בישראל שאין לו
גואלים. אם אין לו כו' או
נת או אח יו קרוב עד
יעקב אבני הקרוב קרוב
יוכח (ב"ב טס). קשיא.
לשון הפסוק קשה למך
אלל לא מיתוב: ומהוהו
ק"ו. מי שאינו נגאל
באלה. נמכר לשראל לא
כתיב ביה גאולת קרוכים,
דלא נפקא לן מיהודה אלא
גאולת עזמה ויעיל טו.

מוסף תוספות

א דהיינו דן אותו ק"ו
דברייתא והיינו אומר נמי
בבתי ערי חומה שאינו
ליה וגואל וגואל לחציו
דהוה ילפינן גאולתו
משדה אחוזה. חס
הרא"ש. ב. ב"א. חקק
מקרקע נוחא ליה למילף.
חוס' הרא"ש ועי'
מהרש"א.

תורה אור השלם

1. ובכל ארץ אחוזתכם
גאולה תתנו לארץ:
ויקרא כה כד
2. ובתי חצרים אשר
אין להם חמה קרוב על
שדה הארץ יחשב גאולה
תתנה לו ויביל יצא:
ויקרא כה לא
3. כי ימך אחיך וימכר
מאתו ויבא גאולו הקרוב
אליו ויגאל את ממכר
אחיו: ויקרא כה כה
4. ואיש כי לא יהיה לו
גואל והשיגה ידו ויקפץ
כדי גאולתו:
ויקרא כה כו
5. או דודו או בן דודו
יגאלנו או משאר בשרו
ממשפחתו יגאלנו או
השיגה ידו ויגאל:
ויקרא כה מט

מ"א

לכתוב גאולה סמנו
לארץ ושמיטין שדה אחוזה
לקובעו חובה וצבתי החלרים ככלל
וא"ת לימא דאמי לרבות עברי
יש לומר דמשמע ליה דאמי לרבות
מידי דגאולת קרקע כדכתיב וכל
ארץ משמע דוקא ארץ מרבינן:
לקובעו

ליה רבנן לרב אשי ואמרי לה רבינא לרב אשי בשלמא למ"ד לרבות
בתי ערי חומה היינו דכתיב בכל אלא למ"ד לרבות בתי חצרים מאי בכל
קשיא איתביה אביי מ"מה ת"ל יגאלנו יגאלנו ג' פעמים לרבות כל
הגאולות שנגאלות כסדר הזה מאי לאו בתי ערי חומה ועבר עברי לא בתי
חצרים ושדה אחוזה בתי חצרים ושדה אחוזה כהדיא כתיב על שדה הארץ
יחשב כדאמר רב נחמן בר יצחק לקרוב קרוב קודם ה"נ לקרוב קרוב קודם
היבא איתמר דר"נ בר יצחק אהא דאיבעיא להו עבר עברי הנמכר לישראל
נגאל לקרוכים או אינו נגאל לקרוכים אליבא דרבי לא תבעי לך דאמר
מי שאינו נגאל באלה נגאל בשאר אלא לא מיפריך כי תיבעי לך אליבא
דרבנן מאי ילפינן שכיר שכיר ולא דרשי יגאלנו או דילמא יגאלנו ליה ולא
לאחר"ת"ש בכל גאולה תתנו לרבות בתים ועבר עברי מאי לאו בתי ערי חומה
ועבר עברי הנמכר לישראל לא עבר עברי הנמכר לעובד כוכבים עבר עברי
הנמכר לעובד כוכבים כהדיא כתיב ביה א' דודו או בן דודו יגאלנו
ההוא